

कार्यक्रमका अध्यक्ष ज्यु,

.....

.....

.....

उपस्थित सम्पूर्ण महानुभावहरु ।

आज उद्योग वाणिज्य महासंघले यस कार्यक्रमको आयोजना गरी मलाइ प्रमुख अतीथीका रुपमा आमन्त्रण गरी आफ्ना भनाइहरु राख्ने अवसर दीनु भएकोमा आयोजक प्रति आभार व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

उद्योग वाणिज्य क्षेत्र चुनौतीहरुले भरीपूर्ण छ। आजको प्रतिस्पर्धात्मक युगमा व्यापारीक क्षेत्र भन सम्बेदनशिल बन्दै गइरहेको छ।

पुर्जा र प्रतिद्वीको सही संयोजन हुन सके यस क्षेत्रमा समेत सफलता मिल्ने आशा गर्न सकिन्छ ।

व्यापारिक सम्बन्धमा हुने उतारचढावको प्रभावकारी निरुपण जरुरी हुन्छ ।

व्यापारिक र करारीय सम्बन्धबाट सिर्जित विवाद समाधान गर्नका लागि मेलमिलाप पद्धती प्रभावकारी हुन्छ । मेलमिलाप पद्धती अनुशरण गर्दा कुनै स्वतन्त्र र निष्पक्ष तेश्रो व्यक्तिलाइ मेलमिलाप कर्ताको रुपमा नियुक्त गरिन्छ । हरेक पक्षका आ आफ्ना स्वार्थ र कमजोरी हुन्छन। मेलमिलापमा तेश्रो पक्षको भुमिका अपरिहार्य मानिन्छ । मेलमिलापलाइ सन १९७० पश्चात वैकल्पिक न्याय प्रणालीको नवीनतम अवधारणाका रुपमा स्वीकारीएको पाइन्छ ।

मेलमिलापको सर्वस्वीकार्यता कसैले नकार्न सक्दैन । आज हरेक क्षेत्रमा मेलमीलापको अत्यावश्यकता भल्कदैछ । र मेलमिलाप समयको माग भएको छ । मेलमिलापका कतिपय सवल पक्षहरु नै यसको स्वीकारयोग्यताका कारक बनेका छन ।

आपसी असमझदारी र विवादहरु मेलमिलापका माध्यमबाट समाधान गर्दा समय, श्रम र साधनको नोक्सानी हुने अवस्था आउदैन । आफुले रोजेको पक्षबाट आफ्ना विवाद समाधान गर्न सकिन्छ।

मेलमिलापका माध्यमबाट छिटो छरितो तथा सरल प्रकृयाबाट विवादको समाधान गर्न र विवाद समाधानको प्रकृयालाई कम खर्चिलो बनाइ न्यायमा सर्वसाधारणको पहुच वृद्धी गराउने समेतका उद्देश्य लिइ मेलमिलाप सम्बन्धी ऐन २०६८ तर्जुमा भइ मिति २०७१।१।१ देखी कार्यान्वयनमा छ ।

पक्षहरुले मेलमिलापकर्ताको सहयोगमा विवाद वा मुद्दाको निरुपण गर्न अपनाइने प्रकृया नै मेलमिलाप हो ।

विद्यमान मेलमिलाप सम्बन्धी ऐन २०६८ को दफा २६ (१)(च) ले समेत मेलमिलाप परिषदमा उद्योग वाणिज्य क्षेत्रमा कार्यरत संघसंस्थाका प्रतिनिधिकरको प्रतिनिधीत्व सुनिश्चित गरेको छ । र हामीले यसको अभ्यास प्रारम्भ गरीसकेका छौं ।

कुनै पनि विवाद अदालत प्रवेश गरे पश्चात अदालतले समेत विद्यमान कानून, कार्यविधीको अनुसरण गर्नुपर्ने हुन्छ, जसले गर्दा केही समय लाग्न सक्छ । उद्योग वाणिज्य क्षेत्र मा पुजीको गणना समयबद्ध रुपमा हुने हुदा समेत समयमा विवाद समाधान हुनु यस क्षेत्रका लागि थप अत्यावश्यकता हुन्छ ।

उद्योग वाणिज्य क्षेत्र मा हुने पुजीको प्रवाह समयमा नहुने हो भने ठुलो नोक्सानी समेत पर्न सक्छ ।

तसर्थ यरा क्षेत्रमा कुनै असमझदारी कायम भएका छन भने मेलमिलापका माध्यमबाट त्यसको दीगो समाधान गर्न सकिन्छ ।

मेलमिलापले मुलरुपमा

- लागत (cost),
- विश्वसनियता (confidentiality),
- पक्षको नियन्त्रण (control),

- **परिपालना (compliance)**

जस्ता विषय उजागर गर्दछ ।

मेलमिलापको प्रकृत्याले पक्षहरूको पहुचमा नै दिर्घकालिन रूपमा विवादको समाधान हुने हुदा यसलाइ विवादको दिगो समाधानको प्रकृत्या मानिन्छ, जसले भावी दिनमा समेत विचारको भिन्नता र विवादको जगलाइ पालेर राख्दैन ।

आज नेपाल वाणिज्यमुखी भएको छ जहा हरेक पक्षलाइ वाणीज्य संग जोडने गरिन्छ र यो जरुरी पनि छ ।

कुनै सम्झौतामा मेलमिलापद्वारा विवादको समाधान गरिने व्यवस्था भएको अवस्थामा र पक्षको सहमतीमा मेल मिलाप पद्धतीको अनुसरण गर्न सकिन्छ ।

हामी कहा कुनै उद्योगी वा वाणिज्य क्षेत्रमा व्यवसायी र सरकार जोडीएका विकास निर्माण समेत अनेकन विवादहरूलाइ मेलमिलाप पद्धती अनुसरण गर्नको अवस्थामा कर्मी कमजोरीहरू छन । **आगामी दिनमा उद्योग व्यवसाय क्षेत्रका निजी व्यवसायी र सरकार बीचका व्यावसायीक विवादहरूमा समेत मेलमिलाप पद्धतीको अनुसरण गर्ने गरी सम्झौता हुने हो भने यस क्षेत्रमा मेलमिलाप पद्धतीको प्रभावकारीता बढ्छ ।**

विवादहरूलाइ निपटारा गर्ने माध्यम मध्ये मध्यस्थतालाइ समेत उद्योग वाणिज्य क्षेत्रको एक पक्षका रूपमा लिइने गरिएको यहाहरु सबैमा विदीतै छ ।

तर मेलमिलाप (Mediation) र मध्यस्थता (Arbitration) फरक फरक विषय हुन भनी बुझ्नु जरुरी छ । मेलमिलाप पद्धतीको अनुसरण सबै क्षेत्रमा हुन सके यसको प्रभावकारीता मा शंका गर्ने ठाउ रहदैन ।

समय, श्रम र लगानी ,सुझबुझ समेतका आधारमा विवादको निरुपण गर्नु भन्दा मेलमिलाप पद्धतीको अनुसरण हुन सके यसले उद्योग वाणिज्य क्षेत्रको विकास गर्न समेत ठुलो मद्दत पुर्याउछ ।